

Közzétette: Haraszthy Ágoston
2016. április 08. péntek, 21:16

Életműsorozatot indít Tolnai Ottó műveiből a Jelenkor Kiadó; a sorozat első darabjaként a napokban jelent meg a Kossuth-díjas szerbiai magyar író, költő és fordító először 1980-ban kiadott Világpor című verseskötete.

A jugoszláviai magyar irodalom egyik csúcsteljesítményének tartott, kilenc ciklusra osztott verseskötet akkori megjelenésekor Magyarországon a még szorosan záró vasfüggöny miatt nem kerülhetett forgalomba, így nem válhatott a magyarországi irodalmi kánon részévé sem.

A könyvről szólva Tolnai Ottó az MTI-nek elmondta: a Világport, amelyet ő maga ajánlott a kiadó figyelmébe újbóli megjelentetésre, az egyik legfontosabb kötetének tartja.

"Az a fajta nyelvi izgalom, amely jellemző volt rám, itt tetőzött ebben a kötetben és itt állt össze egészzé, az én zenémme, az én dalommá" - fogalmazott. Hangsúlyozta: a kötet új kiadására készülve saját magát is meglepte, hogy a Világpor imagináción és asszociációkon alapuló radikális nyelvi játéka, összetett szerkezete mennyire működőképes.

"Egy-egy vers olyan erősen hatott rám, hogy már éreztem, erősebb mint én, rezgésszámuk meghaladja mostani önmagamot" - emelte ki Tolnai Ottó, aki 40 éves volt, amikor a Világpor először megjelent az újvidéki Forum Kiadó gondozásában. "Ezek a versek az én legintenzívebb félnótáim" - jegyezte meg.

A szerző úgy fogalmazott: a Világporban próbálta ki, mekkora teret képesek befogni különös szavai és ütköztetésük milyen feszítéssel bír. Megjegyezte, a verseskötet megmutatja, hogy mi is az a boncasztal, az az itt természetes sajátjává összeállt költői nyelv, amelyen a Lautréaumont-i szokatlan tárgyakhoz hasonlóan találkoznak a szavak.

"Porrá akartam zúzni a klasszikus, romantikus kötetet, kivájni a közepét, kivenni az ott lévő centrális, nagy és szent kategóriákat. Egy új keletkezett, és én oda helyeztem be a karfiolt, a csicsókát és a löszbabát" - vallott költészete visszatérő, a Világporban is megjelenő motívumairól Tolnai Ottó, aki a verseken kívül is szívesen él "ezekkel a formátlan formákkal", például a löszbabákból szobrokat készít.

A szerző kitért arra is, hogy a 70-es évek Jugoszláviája ideális környezet biztosított az irodalmi alkotásra. "Én még most is nagy szerelmese vagyok Jugoszláviának, ha megkérdezik, én most is jugoszláv írónak tekintem magam, ahogy például Danilo Kis és még egy pár másik szerzőt" - jelentette ki.

Mint fogalmazott, Magyarokán, a jugoszláv-magyar határ közelében, a Tisza mellett

született, ahol a vasfüggöny miatt "a másik irányba", délre kellett tekinteni, noha sokáig semmit nem tudott a Balkánról.

"Amikor felfedeztem a tengert, egy új terrénum tárult fel előttem, ez a balkáni-mediterrán vidék. Én felvállaltam ezt, mint az életem terepét" - jegyezte meg, hozzáfűzve, hogy az észak-bácskai kisebbségi világból érkező vonzotta a nemzeti és természeti sokszínűség, a számos fő- és nagyváros, valamint a Jugoszlávia-szerte beindult modern irodalmi mozgalmak, amelyekkel együtt loboghatott.

"Ez az összetettség nekem egyfajta teljességérzést adott, a végtelent helyettesítette valahogy számomra" - hangsúlyozta Tolnai Ottó, aki ma is rendszeresen visszajár a volt Jugoszlávia számos helyszínére, Splitbe, Zágrábba, Belgrádba vagy a koszovói Decani kolostorhoz, amelynek közelében az egyik zordon hegyen egykor édesapja raboskodott.

A szerző saját bevallása szerint jelenleg egy mintegy 10 éve megkezdett prózán dolgozik, amiről azonban nem árult el részleteket.

Tolnai Ottó 1940-ben született Magyarakanizsán. Első verseskötete 1963-ban, első regénye, a Rovarház 1969-ben jelent meg. 1966-tól 1990-ig a Jugoszláv Írószövetség tagja, majd a szervezet utolsó elnöke annak megszűnése előtt. 1969 és 1974 között az Új Symposion című folyóirat főszerkesztője, majd 1994-ig az Újvidéki Rádió munkatársa, szerkesztője volt. 1992-től a veszprémi Ex Symposion főszerkesztője. 1994-től a Szabadka melletti Palicson él.

1991-ben József Attila-díjjal tüntették ki, 1998-tól a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tiszteletbeli tagja. 2001 júniusában a Digitális Irodalmi Akadémia tagjai sorába választották. Költői disznószírból című könyvéért 2005-ben megkapta a 2004. év legjobb szépirodalmi alkotásának járó Magyar Irodalmi Díjat. 2007-ben megkapta a Kossuth-díjat az avantgárd hagyomány magas szintű megújításáért és a vajdasági magyar irodalom szervezésében vállalt szerepéért. 2009-ben a Grenadírmars című kötetéért Artisjus irodalmi nagydíjjal tüntették ki.

A Világpor második kiadását Mikola Gyöngyi irodalomtörténész szerkesztette, a borítót Bojan Bem Orangerie című képe díszíti.(mti)

{module [160]}

{nomultithumb}